

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/137/2024
Identifikačné číslo spisu:	6119419263
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6119419263.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. Z. E., advokáta, E. - K. Z., U. XX, IČO: XX XXX XXX, proti žalovanému U. E.E., narodenému XX. M. XXXX, H., A. E. XXXX/XXX, zastúpenému advokátkou JUDr. Ivanou Kochanskou, Nitra, Farská 33, IČO: 42 428 343, o zaplatenie 44 981,56 eura s príslušenstvom vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 18C/126/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2024 sp. zn. 26Co/17/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2024 sp. zn. 26Co/17/2023 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 18C/126/2019-392 z 27. marca 2024 a uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 18C/126/2019-429 zo 4. septembra 2024 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18C/126/2019-272 z 22. mája 2023 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 44 981,56 eura spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy vo výške 5 % ročne od 8. októbra 2019 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku; žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie zdôvodnil tým, že strany sporu uzatvorili zmluvu o poskytnutí právnej pomoci formou príkaznej zmluvy podľa § 724 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), na základe ktorej žalobca ako advokát poskytol žalovanému právne služby formou zastupovania v trestnom konaní. Príkazná zmluva nevyžaduje písomnú formu, preto ústnu zmluvu o poskytnutí právnej služby vyhodnotil súd prvej inštancie ako platnú. V zmysle tejto zmluvy žalobca poskytol žalovanému právne služby. Poukázal na to, že všetky úkony boli účelné a výška odmeny za úkony právnej služby bola správne vyčíslená. Z uvedeného dôvodu priznal žalobcovi nárok v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmenách advokátov“), t. j. podľa advokátskej tarify.

1.1. Tvrdenie žalovaného, že sa so žalobcom dohodli na paušálnej odmene 10 000 eur, nebolo podľa súdu prvej inštancie preukázané, a to ani výsluchom svedka Q. V., ktorý iba potvrdil stretnutie so stranami sporu začiatkom roka 2013, na ktorom mal žalovaný odovzdať žalobcovi sumu 10 000 eur, avšak svedok nevedel, za čo to bolo, a nebol prítomný na každom stretnutí strán sporu. Súd prvej inštancie mal za to, že ak aj táto suma bola odovzdaná, tak účel nebol preukázaný, pričom žalobca na pojednávaní vysvetlil, že sumu 10 000 eur mu žalovaný zaplatil, ale v súvislosti s inou trestnou vecou. Súd prvej inštancie uviedol, že prihladol na výpoveď svedka S. C., ktorý potvrdil, že bol prítomný, keď žalovaný splnomocnil žalobcu na zastupovanie v trestnej veci proti G. Z. a bola uzatvorená dohoda o právnom zastúpení tak, že žalobca mal mať nárok na odmenu vo výške 15 % z celkovej sumy alebo zo sumy vymožennej. K návrhu žalovaného na výsluch E. Z., A. C. a P. D. a k čestným vyhláseniam týchto osôb súd prvej inštancie uviedol, že nebolo zrejmé, kedy boli čestné vyhlásenia vyhotovené. Z dokazovania nevyplývalo, že by navrhnuté svedkyne boli prítomné pri uzatváraní dohody o právnej pomoci medzi žalobcom a žalovaným, preto tento dôkaz nevykonali.

1.2. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, keďže žalobca bol v konaní úspešnou stranou sporu v rozsahu 100 %.

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Nitre (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2024 sp. zn. 26Co/17/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení uviedol, že ani žalobcovi, ani žalovanému sa nepodarilo preukázať ich tvrdenia o existencii dohody o odmene za poskytovanie právnych služieb - ani žalobcovi o odmene vo výške 15 %, ani žalovanému o paušálnej odmene 10 000 eur. Pokiaľ žalovaný poukazoval na dôveryhodnosť či už svedka V. alebo svedka C., odvolací súd konštatoval, že to len podporuje závery o neunesení dôkazného bremena s tým, že ich výpovede nerozptýlili pochybnosti vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, ani žalovaného. Podľa odvolacieho súdu možno súdu prvej inštancie vytknúť jedine to, že explicitne neuviedol, že žalobcovi priznal nárok na odmenu za poskytovanie právnych služieb podľa advokátskej tarify práve z dôvodu, že tak žalobca, ako ani žalovaný nepreukázali existenciu dohody o odmene za právne služby, tento záver však vyplýva z celkového kontextu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Keďže nebola preukázaná existencia dohody o odmene, súd prvej inštancie správne aplikoval § 24 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“) v spojení s § 1 ods. 2 vyhlášky o odmenách advokátov, podľa ktorej v prípade absencie dohody patrí advokátovi tarifná odmena.

2.1. Na odvoláciu námietku žalovaného, že žalobcovi odmena v zmysle § 18 ods. 4 zákona o advokácii nepatrí, pretože žalobca ho o výške odmeny neinformoval vopred, odvolací súd uviedol, že dané ustanovenie je potrebné vykladať v kontexte konkrétneho prípadu a jeho aplikácia nesmie byť striktna formálna, keďže formálny výklad by znamenal rozpor s § 24 ods. 3 zákona o advokácii, podľa ktorého advokátovi patrí odmena aj v prípade absencie dohody. Podotkol, že žalovaný bol vopred informovaný o charaktere a rozsahu právnych služieb, ktoré mu budú poskytnuté na začiatku zastupovania, v priebehu zastupovania, počas konania pred súdom prvej inštancie a ani v odvolaní nespochybnil žiaden úkon právnej služby, spôsob poskytovania právnych služieb a ani ich kvalitu. Výkon advokácie sa uskutočňuje za odmenu (§ 1 ods. 2 zákona o advokácii), preto žalovanému, ktorý už predtým viedol súdne spory, muselo byť už pri udelení splnomocnenia zrejmé, že žalobcovi bude patriť odmena za ním vykonané úkony právnej služby, čo napokon naznačuje aj jeho procesná obrana, podľa ktorej sa na odmene dohodli. Žalovaný bol poučený žalobcom, že v prípade späťvzatia súhlasu s trestným stíhaním bude konanie zastavené a v takomto prípade mu trovy patriť nebudú. Žalovanému teda muselo byť zrejmé, že žalobcovi bude v zmysle § 24 ods. 3 zákona o advokácii patriť odmena minimálne vo výške tarifnej odmeny, s ktorej výškou sa mohol oboznámiť z vyhlášky o odmenách advokátov. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že sa so žalobcom dohodli na paušálnej odmene 10 000 eur a že žalobcovi túto sumu uhradil, a žalobca tvrdil, že sa dohodol so žalovaným na odmene vo výške 15 %, nemôže podľa odvolacieho súdu nastať stav v zmysle § 24 ods. 3 zákona o advokácii, že žalobcovi ako advokátovi nebude patriť žiadna odmena, ani tarifná, za celkom nepochybne poskytnuté služby. Odvolací súd poukázal na to, že k informovaniu o odmene za každý konkrétny úkon nedošlo výlučne z dôvodu, že

žalobca mal po celý čas poskytovania právnych služieb za to, že platí dohoda o podielovej odmene vo výške 15 %.

2.2. K nevykonaniu dôkazov odvolací súd uviedol, že sa stotožnil s vyhodnotením navrhovaného výsluchu E. Z., P. D. a A. C. súdom prvej inštancie ako nehospodárneho. Z ich čestných vyhlásení, ktoré žalovaný predložil až po vyše troch rokoch trvania konania, čo je v rozpore so zásadou koncentrácie konania, nevyplýva žiadna konkrétna relevantná skutočnosť, pre ktorú mal súd prvej inštancie odročiť pojednávanie a predvolať ich na výsluch. Z čestných vyhlásení totiž vyplýva iba to, že majú vedomosť o danej veci a o svedkovi S. C., pričom súdu prvej inštancie z uvedeného nemohlo byť ani len približne jasné, ako by mohli tieto osoby prispieť k objasneniu prejednávanej veci.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 § a 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“). Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, prípadne aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec im vrátil na ďalšie konanie, alebo aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu v celom rozsahu zamietol. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietal, že v procese dokazovania sa vyskytli dva rozporuplné momenty, a to rozpor vo výpovediach medzi svedkami C. a V.E. a nevykonanie výsluchu navrhovaných svedkýň E. Z., P. D. a A. C.. Uvedené momenty podľa dovolateľa zakladajú dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP. Z výpovedí svedkov C. a V. vyplývajú diametrálne rozdiely, preto žalovaný navrhoval na súde prvej inštancie uskutočniť konfrontáciu týchto svedkov. Tento návrh súd prvej inštancie uznesením zamietol. V odôvodnení sa obmedzil iba na konštatovanie, že s poukazom na vykonané dokazovanie nebol dôvod vykonať konfrontáciu medzi týmito svedkami.

3.1. Svedok C. bol podľa dovolateľa zaujatý a poskytol účelovú svedeckú výpoveď, ktorá by bola vyvrátená dôkaznými prostriedkami, ktoré súd prvej inštancie zamietol a odvolací súd takýto postup potvrdil. Konkrétne malo ísť o výsluch svedkýň E. Z.Š., A. C. a P. D.. Tieto svedkyne boli prítomné na oslave netere žalovaného v apríli 2022, kde sa svedok C. pred nimi vyjadroval ohľadom súdneho pojednávania v tejto veci tak, že nebude vypovedať a že daný spor je vykonštruovaný zo strany žalobcu. Navrhované svedkyne sa tak mali pred súdom vyjadriť a opísať súdu, ako sa vyjadroval sám svedok C., čo by vyvrátilo zistený skutkový stav, podľa ktorého rozhodol súd prvej inštancie. Návrhy na konfrontáciu svedkov C. a V., ako aj na vykonanie výsluchu svedkýň boli podané na poslednom pojednávaní z toho dôvodu, že práve na tomto pojednávaní bol vypočutý svedok C., pričom vypovedal inak, ako sa zmieňoval o tomto spore v prítomnosti navrhnutých svedkýň. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva, že by súd na uvedené prostriedky procesnej obrany neprihliadol z dôvodu sudcovskej koncentrácie konania, ale zrejme ich akceptoval, keď následne návrh na vykonanie týchto dôkazov zamietol. Odvolací súd sa k zamietnutiu návrhu na vykonanie konfrontácie svedkov vôbec nevyjadril a k návrhu na výsluch troch svedkýň sa vyjadril v podstate prejudiciálne, keď po oboznámení sa s ich čestnými vyhláseniami si vopred urobil záver o obsahu ich výpovedí a či budú z nich zistené skutočnosti relevantné pre toto konanie. Pokiaľ sa však odvolací súd vyjadril, že mu nebolo jasné, ako by mohli navrhované svedkyne prispieť k objasneniu prejednávanej veci, bolo namieste tento dôkaz vykonať.

3.2. Ďalej dovolateľ namietal, že súd prvej inštancie na jednej strane konštatoval, že nebolo preukázané tvrdenie žalovaného o dohode na paušálnej odmene vo výške 10 000 eur, na druhej strane konštatoval, že výpoveďou svedka C. mal za preukázanú dohodu o odmene vo výške 15 % z celkovej sumy, avšak v závere bodu 35 odôvodnenia uviedol, že priznal žalobcovi nárok tak, ako si ho uplatnil podľa advokátskej tarify. Odvolací súd následne v napadnutom rozsudku korigoval uvedené právne posúdenie veci súdom prvej inštancie tak, že v konaní nebola zo strany žalobcu, ani zo strany žalovaného preukázaná existencia dohody o odmene za právne služby. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie údajne správne aplikoval ustanovenie § 24 ods. 3 zákona o advokácii v spojení s ustanovením § 1 ods. 2 vyhlášky o

odmenách advokátov, aj keď súd prvej inštancie explicitne neuviedol, že žalobcovi priznal nárok na odmenu podľa advokátskej tarify z dôvodu, že nebola preukázaná existencia dohody. Dovolateľ nesúhlasil s tým, že takýto záver vyplýva z celkového kontextu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Práve naopak, podľa dovolateľa súd prvej inštancie vzal za základ priznania uplatneného nároku výpoveďou svedka C. preukázanú dohodu o odmene vo výške 15 % z celkovej sumy resp. z vymoženej sumy. Práve tu vyvstáva otázka, či za týchto okolností mohol súd prvej inštancie priznať žalobcovi uplatnený nárok titulom tarifnej odmeny.

3.3. Dovolateľ nesúhlasil ani so záverom odvolacieho súdu, že bol vopred informovaný o charaktere a rozsahu služieb, ktoré mu budú poskytnuté. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku podľa dovolateľa nemožno zistiť, na základe akých dôkazov dospel súd k takémuto záveru. Okrem toho informovanie o charaktere a rozsahu právnych služieb nemožno stotožňovať s povinnosťou advokáta informovať klienta o výške odmeny za úkon právnej služby ešte pred začatím zastupovania pod následkom nepriznania odmeny, pretože výška odmeny nemá nič spoločné s pojmami charakter a rozsah právnych služieb. Dovolateľ zdôraznil, že nebolo preukázané, že by ho žalobca informoval o výške odmeny za úkon právnej služby pred začatím zastupovania. Pokiaľ obe strany tvrdili, že existovala dohoda o odmene za právne služby, aj keď podľa každej strany iný druh zmluvnej odmeny, nemôže ani prichádzať do úvahy záver, že by žalobca informoval žalovaného vopred o výške odmeny za úkony právnej služby podľa advokátskej tarify. Keďže iný druh dohodnutej odmeny preukázaný podľa názoru odvolacieho súdu nebol, platí, že žalobca žalovaného pred začatím zastupovania neinformoval o výške odmeny za úkony právnej služby, a teda mu žiadna odmena s poukazom na § 18 ods. 4 zákona o advokácii nepatrí.

3.4. Napokon dovolateľ formuloval právne otázky, od vyriešenia ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, v znení: 1. Pokiaľ advokát tvrdí, že si s klientom dohodol zmluvnú podielovú odmenu, je oprávnený svojvoľne zmeniť po skončení zastupovania dohodnutú zmluvnú odmenu na tarifnú odmenu? 2. Je možné považovať za splnenú informačnú povinnosť advokáta voči klientovi podľa § 18 ods. 4 zákona o advokácii, ak si advokát po ukončení zastupovania uplatní tarifnú odmenu voči klientovi, o ktorej uplatnení pred začatím, ani v priebehu poskytovania právnych služieb klienta neinformoval a tvrdil, že jeho odmena bola určená pred začatím poskytovania právnych služieb dohodou s klientom ako zmluvná podielová odmena? K tomu dovolateľ zdôraznil, že medzi stranami sporu bola zhoda v tom, že odmena bola na začiatku poskytovania právnych služieb dohodnutá ako zmluvná odmena, preto nemožno retrospektívne považovať za splnenú informačnú povinnosť žalobcu ako advokáta informovať ho ako klienta o výške odmeny za právne služby v zmysle ustanovení o tarifnej odmene.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je prípustné a dôvodné, preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP).

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Dovolateľ tvrdil, že v konaní došlo k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti).

11. Vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces dovolateľ namietal nedostatky v procese dokazovania, najmä rozpory vo výpovediach svedkov a nevykonanie výsluchu navrhovaných svedkov. S ohľadom na obsah týchto dovolacích námietok dovolací súd považuje za nutné zdôrazniť, že dovolací súd nie je súdom skutkovým, ani súdom tretej inštancie, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nemôže formulovať nové skutkové závery a je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolací súd má možnosť len posúdiť, či konanie nebolo postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. V týchto intenciách pristúpil dovolací súd k preskúmaniu dovolacích námietok žalovaného.

12. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov jednotlivo aj v ich vzájomnej súvislosti. Táto zásada, ustanovená v čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. To ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha : C. H. Beck, 2016, s. 729).

13. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Súd by mal byť vo svojej argumentácii koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

14. K namietanému hodnoteniu dôkazov dovolací súd uvádza, že nesúhlas dovolateľa s procesným postupom odvolacieho súdu, s hodnotením dôkazov nemožno považovať za porušenie jeho procesných

práv. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vychádza z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky a musí vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

15. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd nemal za preukázanú ani žalovaným tvrdenú dohodu o paušálnej odmene za právne služby vo výške 10 000 eur, ani žalobcom tvrdenú dohodu o odmene 15 % z uplatnenej alebo vymoženej náhrady škody. Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, že ani výsluchom svedkov V. a C. neboli preukázané tvrdenia ani jednej, ani druhej strany o dohode na paušálnej odmene, teda ak odvolací súd neuveril svedkovi C., logicky neboli potrebné výsluchy ďalších žalovaným navrhovaných svedkýň, ktorých účelom bolo len spochybnenie dôveryhodnosti svedka C..

16. Dovolateľ však dôvodne namietal, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol záver o nepreukázaní dohody na paušálnej odmene nie ako vlastný záver odvolacieho súdu, ku ktorému dospel na základe vlastného (nového) vyhodnotenia dôkazov, ale ako interpretáciu odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Takáto interpretácia je však nepresná, resp. minimálne sporná. Súd prvej inštancie totiž v odôvodnení rozsudku uviedol, že „nebolo preukázané tvrdenie žalovaného, že so žalobcom bola dohoda na paušálnej odmene vo výške 10 000 eur“. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu o dohode na odmene 15 % z celkovej uplatňovanej alebo vymoženej sumy však súd prvej inštancie neuviedol, že ho nepovažoval za preukázané. Práve naopak, konštatoval, že „pri rozhodovaní prihliadol na výpoveď svedka S. C., ktorý jednoznačne potvrdil, že bol prítomný, keď žalovaný žalobcu splnomocnil na zastupovanie [...] a bola uzatvorená dohoda o právnom zastúpení tak, že žalobca mal mať nárok na odmenu vo výške 15 % z celkovej sumy, alebo zo sumy vymoženej“. Takáto formulácia nasvedčuje skôr tomu, že súd prvej inštancie považoval za preukázanú dohodu o odmene vo výške 15 %, aj keď nie je zrejmé, či 15 % z uplatňovanej alebo z vymoženej sumy, a tarifnú odmenu priznal len preto, že na takúto odmenu znel petit žaloby, pričom žalobca si takto uplatnil menej než by mu podľa dohody so žalovaným patrilo.

17. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie teda rozhodne nevyznelo, ani v celkovom kontexte tak, že by súd prvej inštancie priznal žalobcovi tarifnú odmenu v dôsledku toho, že nebola preukázaná žiadna dohoda o inej odmene. Vzhľadom na vyššie citované formulácie z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, týkajúce sa zistenia skutkového stavu, vyznieva nelogicky odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý sa na jednej strane v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (bod 43 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), na druhej strane však konštatoval, že „možno súdu prvej inštancie vytknúť jedine to, že explicitne v odôvodnení neuviedol, že žalobcovi priznal nárok na odmenu za poskytovanie právnych služieb podľa tarifnej odmeny práve z dôvodu, že žalobca a ani žalovaný nepreukázali existenciu dohody o odmene za právne služby, tento jeho záver však vyplýva z celkového kontextu odôvodnenia napadnutého rozsudku“. Bolo potrebné súhlasiť s dovolateľom, že takýto skutkový záver z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplýval.

18. Predmetom dovolacieho konania nie je rozsudok súdu prvej inštancie, ale rozsudok odvolacieho súdu. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že rozsudok súdu prvej inštancie nebolo možné interpretovať tak, ako to urobil odvolací súd, nastolil tým otázku prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd totiž potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie z iných skutkových dôvodov, než ktoré uvádzal súd prvej inštancie, pričom to neurobil formou vlastného nového hodnotenia dôkazov, ale formou takej interpretácie rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorá je minimálne sporná. Inak povedané, odvolací súd môže dospieť k iným skutkovým záverom než súd prvej inštancie, avšak musí jasne vysvetliť, v čom a prečo sa jeho skutkové závery odlišujú od záverov súdu prvej inštancie. Pokiaľ je dôvodom tejto zmeny

iné hodnotenie dôkazov, musí odvolací súd tieto dôkazy opätovne vykonať na pojednávaní, na ktorom dá stranám možnosť vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu (§ 383 až § 385 CSP). To platí aj v prípade, ak je posúdenie skutkového stavu súdom prvej inštancie nejasné, prípadne nejednoznačné. V danom prípade tak odvolací súd nepostupoval, čím porušil právo dovolateľa na spravodlivý proces.

19. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ dôvodne namieta existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP a z tohto dôvodu je jeho dovolanie nielen prípustné, ale aj dôvodné. Preto dovolací súd v súlade s § 449 ods. 1 CSP napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

21. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu v prípade, ak bude hodnotiť dôkazy inak než súd prvej inštancie, nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie, na ktorom v potrebnom rozsahu zopakuje dokazovanie a umožní stranám vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu a následne v odôvodnení rozhodnutia presvedčivo a logicky vysvetliť vlastné myšlienkové postupy pri hodnotení dôkazov v otázke dohody o výške odmeny a jej špecifikácie.

22. Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozhodnutia z procesných dôvodov, dovolací súd vecne neposudzoval dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

23. Vzhľadom na zrušenie výroku rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej bolo potrebné podľa § 439 písm. a) CSP zrušiť aj výrok o trovách odvolacieho konania ako výrok závislý od rozhodnutia vo veci samej, a to aj bez preskúmania jeho vecnej správnosti.

24. Po právoplatnosti rozsudku vo veci samej súd prvej inštancie rozhodol uznesením vyššieho súdneho úradníka č. k. 18C/126/2019-392 z 27. marca 2024 o výške náhrady trov konania a následne uznesením sudcu č. k. 18C/126/2019-429 zo 4. septembra 2024 o sťažnosti žalovaného proti určaniu výšky náhrady trov konania. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, vrátane výroku o nároku na náhradu trov konania a trov odvolacieho konania, bolo potrebné zrušiť aj tieto nadväzujúce uznesenia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania, keďže išlo o rozhodnutia závislé od rozhodnutia vo veci samej podľa § 439 písm. a) CSP. Závislým výrokom pritom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok, tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia (R 73/2004).

25. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.